Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування головного закладу вищої освіти)

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(повна назва відокремленого структурного підрозділу)

Циклова комісія *комп'ютерна інженерія*

(назва циклової/предметної комісії)

"ПОГОДЖЕНО"
Завідувач
Природничого відділення

Христина МЕЛЬНИЧУК
(підпис) *(ім'я та прізвище)*

"22" 08 20 26 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Микола ДЕРЕВ'ЯНЧУК
(підпис) *(ім'я та прізвище)*

"28" 08 20 26 року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

"Економічна теорія"

(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма

"Комп'ютерна інженерія"

(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність

F7 Комп'ютерна інженерія

(код і назва спеціальності)

Галузь знань

F Інформаційні технології

(код і назва галузі знань)

Освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

(назва освітньо-професійного ступеня)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається предмет)

Чернівці, 2026

Програма навчальної дисципліни *"Економічна теорія"*

(назва навчальної дисципліни)

складена відповідно до освітньо-професійної програми

"Комп'ютерна інженерія"

(назва освітньо-професійної програми)

затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 13 від «28» серпня 2026 року) та введеної в дію наказом ректора № 315 від «28» серпня 2026 року.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені (педагогічні) звання)

викладач вищої кваліфікаційної категорії, О.І. Луган

Профайл викладача https://econ-college.chnu.edu.ua/tsyklova-komisiia/kolektyv/luhan-oleksandr-illich/

E-mail o.luhan@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=8614

Робоча програма обговорена та узгоджена на засіданні циклової комісії

економічних дисциплін

Протокол № 1 від "27" серпня 2026 року

Голова циклової комісії _____ *Сільва ГНАТ*

(підпис) (ім'я та прізвище)

Схвалена Методичною радою

Протокол № 1 від "27" 08 2026 року

Голова методичної ради _____ *Ольга БІЛОКРИЛА*

(підпис) (ім'я та прізвище)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № ____ від _____, 20 __ р. _____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № ____ від _____, 20 __ р. _____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № ____ від _____, 20 __ р. _____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище голови ЦК)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Анотація: дисципліна «Економіка» є ключовим компонентом підготовки фахівців та має на меті засвоїти зміст фундаментальних явищ у здобувачів фахової передвищої освіти, які властиві будь-якій економіці. Це – виробничі ресурси, продукт, виробництво, потреби, споживач, виробник, економічна ефективність, економічний кругообіг та економічна система тощо. Вивчаються процеси та явища, які властиві ринковій економіці, а саме: попит, пропозиція, ціна, еластичність попиту та пропозиції, ринкові доходи, форми грошей та елементи ринкової інфраструктури. Розглядаються основи підприємництва та різним аспектам діяльності підприємства. Предметом вивчення також стає національна економіка та світове господарство. Розкриваються закономірності функціонування національної економіки як цілого, роль уряду у забезпеченні цієї цілісності та інструменти урядового впливу на економіку. При вивченні форм міжнародних економічних відносин та еволюції економічної інтеграції країн формується уявлення про цілісність світового господарства та місце у ньому вітчизняної економіки. Учень знайомиться з основними тенденціями змін у міжнародних економічних відносинах, зі змістом глобалізаційних процесів та їх впливом на національну економіку.

Мета: формування системи знань про економічні явища, особливості їх становлення і розвитку в умовах ринкової економіки, соціально-орієнтованої економічної системи, економічного мислення для ефективного його застосування при прийнятті практичних рішень.

Завдання: показати сукупність ключових економічних категорій, положень базових економічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати взаємовідносини господарюючих суб'єктів та оцінювати ефективність економічної політики держави.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинен

знати:

– закони і принципи ринкової економіки;

– правову базу функціонування економічних суб'єктів;

– конкретні форми і методи господарювання на рівні підприємства;

– особливості організації господарсько-комерційної діяльності підприємства та показники її ефективності.

– макроекономічні показники в системі національних рахунків;

– мікроекономічні аспекти сучасного господарства;

– індикатори макроекономічної нестабільності;

– особливості участі України у світовому співтоваристві;

– використовувати набуті знання при вивченні інших економічних дисциплін навчального плану;

– закономірності функціонування ринків товарів та послуг.

вміти:

– розуміти сутність явищ і процесів реального світу;

– свідомо використовувати знання у практичній, виробничій та організаційно-виховній діяльності;

– використовувати закономірності розміщення продуктивних сил і механізми відносин між різними суб'єктами підприємницької діяльності в практиці господарювання;

– аналізувати та оцінювати ефективність виробничо-комерційної діяльності підприємства;

– вирішувати практичні, професійні задачі в сучасних умовах формування ринкової економіки;

– знаходити шляхи вирішення основних проблем економії ресурсів та оптимальних варіантів їх поєднання з метою формування дієздатної соціально-орієнтованої ринкової економічної системи України, що в свою чергу забезпечить вихід нашої країни на світовий рівень розвитку.

Пререквізити: Для підвищення ефективності вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен до початку курсу мати базову середню освіту.

Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

Загальні:

ЗК.03 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК.08 Здатність здійснювати організацію робочих місць з урахуванням вимог охорони праці, їх технічне оснащення, розміщення комп'ютерного устаткування, використання організаційних, технічних, алгоритмічних та інших методів і засобів захисту інформації.

СК.14 Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

СК.16 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК.17 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

Програмні результати навчання:

РН.17 Знати та усвідомлювати вплив технічних рішень комп’ютерної інженерії в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	
Денна	2 (1)	3(1)	3	90	17	17	–	–	56	залік

2.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	**Кількість годин**					
	Усього	у тому числі:				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	самостійна робота
Модуль 1. Основи економічної теорії та мікроекономіка						
Тема 1. Економічна теорія як наука	6	1	1	-	-	4
Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства	6	1	1	-	-	4
Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем	6	1	1	-	-	4
Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки	6	1	1	-	-	4
Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин	6	1	1	-	-	4
Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин	6	1	1	-	-	4
Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура **Модульна контрольна робота 1**	6	1	1	-	-	4
Разом за Модулем 1	**48**	**9**	**9**	**-**	**-**	**30**
Модуль 2. Механізм функціонування національної економіки та світового господарства						
Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку	6	1	1	-	-	4
Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання	6	1	1	-	-	4
Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання	6	1	1	-	-	4
Тема 12. Макроекономічна нестабільність	6	1	1	-	-	4
Тема 13. Фінансова та податкова система	6	2	2	-	-	2
Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу	6	1	1	-	-	4
Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація **Модульна контрольна робота 2**	6	1	1	-	-	4
Разом за Модулем 2	**42**	**8**	**8**	**-**	**-**	**26**
Усього за дисципліну	**90**	**17**	**17**	**-**	**-**	**56**

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назви тем	К-сть годин
1	**Тема 1. Економічна теорія як наука** 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічних знань 2. Предмет економічної теорії 3. Методи економічних досліджень. Економічні закони 4. Функції економічної теорії. Економічна політика.	1
2	**Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства** 1. Економічні потреби та економічні інтереси. 2. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок. 3. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники. 4. Суть та структура суспільного виробництва.	1
3	**Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем** 1. Формаційний та цивілізаційний підходи до визначення закономірностей розвитку суспільства 2. Зміст і структура економічної системи. 3. Структура відносин власності. Суб‘єкти та об‘єкти власності. Типи, форми і види власності. 4. Сутність суспільних інститутів. Види та функції суспільних інститутів в розвитку економічної системи. 5. Типи економічних систем та їх еволюція.	1
4	**Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки** 1. Форми економічних зв'язків і виробництва. 2. Сучасне товарне виробництво. Товар, його сутність та властивості. 3. Теоретичні концепції та причини виникнення грошей. 4. Сутність ринку. Суб‘єкти та об‘єкти ринкових відносин. Функції ринку та його роль у суспільному виробництві. 5. Попит та пропозиція на ринку. Закони попиту та пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. 6. Ціна в системі ринкових відносин. Види цін та методи ціноутворення.	1
5	**Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці** 1. Роль конкуренції в ринковій економіці. Види конкуренції. 2. Форми і методи конкурентної боротьби. 3. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. 4. Форми та риси олігопольної поведінки. 5. Монополістична конкуренція та її основні ознаки. 6. Держава як регулятор конкурентних відносин.	2
6	**Тема 6. Домогосподарство як суб’єкт ринкових відносин** 1. Домогосподарство як суб‘єкт ринкових відносин. 2. Потреби домогосподарств, їх сутність і класифікація. 3. Види доходів домогосподарств та механізм їх формування. 4. Поведінка домогосподарств як споживачів та як власників економічних ресурсів.	1

7	**Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин** 1. Сутність підприємництва та умови його існування. 2. Фірма (підприємство) як основний суб‘єкт ринкової економіки. Функції підприємства. 3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: одноосібні володіння, партнерства і корпорації. Види підприємств згідно чинного законодавства України. 4. Сутність і економічне значення витрат виробництва.	**1**
8	**Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура** 1. Структура та види ринків. Сутність та складові ринкової інфраструктури. 2. Ринок товарів та послуг. 3. Ринок природних ресурсів. Земля як об’єкт купівлі-продажу. Ціна землі. 4. Фінансові ринки. Кредитний ринок. 5. Ринок праці та його інфраструктура. Особливості попиту та пропозиції на ринку праці. 6. Становлення та розвиток ринкової інфраструктури в Україні.	**1**
9	**Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку** 1. Поняття та особливості національної економіки. 2. Національна економіка як система. Макроекономічні пропорції та структура національної економіки. 3. Сукупний суспільний продукт як результат національного виробництва. 4. Система національного рахівництва. Основні макроекономічні показники системи національних рахунків. 5. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи розрахунку ВВП (ВНП). 6. Макроекономічні показники та рівень цін.	**1**
10	**Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання** 1. Суть розподілу та перерозподілу національного доходу, його роль в суспільстві. Причини нерівності доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. 2. Споживання, заощадження та нагромадження національного доходу. 3. Сутність, види та структура інвестицій. Джерела інвестицій. 4. Державна політика регулювання доходів.	**1**
11	**Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання** 1. Основи аналізу макроекономічної рівноваги. Теоретичні підходи до макроекономічної рівноваги. 2. Сутність і компоненти сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. 3. Поняття та особливості сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції. Фактори сукупної пропозиції. 4. Загальна ринкова рівновага. 5. Сутність, показники та чинники економічного зростання.	**1**
12	**Тема 12. Макроекономічна нестабільність** 1. Циклічність як закономірність розвитку ринкової економіки. Ділові цикли, їх класифікація і періодичність. Причини циклічного розвитку. Фази економічного циклу. Комплексна характеристика кризи (рецесії). 2. Особливості сучасних економічних циклів. Державне антициклічне регулювання. 3. Причини і сутність інфляції. Показники та засоби вимірювання інфляції.	**1**

	4. Сутність зайнятості населення. Структура та форми зайнятості. Основні види та показники зайнятості. 5. Види безробіття. 6. Взаємозв‘язок безробіття та інфляції. 7. Роль держави в регулюванні зайнятості та відтворенні робочої сили.Види, типи та наслідки інфляції. Методи боротьби з інфляцією.	
13	**Тема 13. Фінансова та податкова система** 1. Необхідність, зміст, структура та функції фінансів. 2. Бюджетна система, її сутність і принципи побудови. 3. Державний бюджет як основний фінансовий план держави. Доходи та видатки державного бюджету. 4. Бюджетний дефіцит, його причини та способи фінансування. Державний борг і причини його виникнення. 5. Сутність і функції податків. 6. Класифікація податків. 7. Принципи та методи оподаткування. 8. Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави.	**2**
14	**Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу** 1. Грошовий обіг. Закони грошового обігу. 2. Кредитна система: функціональний та інституціональний аспекти. 3. Банківська система. Економічні функції та види банків. 4. Небанківські фінансово-кредитні інститути. 5. Регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика.	**1**
15	**Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація** 1. Сутність і передумови формування світового господарства як цілісної системи. 2. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. 3. Інтернаціоналізація економіки як основа розвитку світового господарства. 4. Міжнародні економічна інтеграційні процеси та основні інтеграційні угрупування. 5. Провідні міжнародні фінансово-кредитні організації та їх функціональне призначення. 6. Глобалізація як новий етап розвитку інтеграційних процесів у світовій економіці. 7. Форми міжнародних економічних відносин. 8. Проблеми інтеграції України у світове господарство.	**1**
Всього		**17**

Контроль виконання завдань, винесених на підготовку до лекційних занять та опрацювання лекційного матеріалу, здійснюється в межах модульного контролю. Однією з опор для опрацювання лекційного матеріалу є конспект лекцій, що ведеться здобувачами фахової передвищої освіти.

Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль.

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви тем	К-сть годин
1	**Тема 1. Економічна теорія як наука** 1. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії як науки. 2. Предмет та функції економічної теорії. 3. Економічна теорія в системі економічних наук. 4. Практичний аспект економічної теорії. 5. Метод економічної теорії та його складові.	1
2	**Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства** 1. Фактори (ресурси) як передумова виробництва. 2. Сутність і критерії класифікації ресурсів виробництва. 3. Характеристика основних факторів виробництва. 4. Ефективність використання ресурсів та виробнича функція. 5. Місце і роль людини в економіці. Людський і соціальний капітал.	1
3	**Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем** 1. Формаційний та цивілізаційний підходи до визначення закономірностей розвитку суспільства 2. Зміст і структура економічної системи. 3. Структура відносин власності. Суб‘єкти та об‘єкти власності. Типи, форми і види власності. 4. Типи економічних систем та їх еволюція.	1
4	**Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки** 1. Форми економічних зв'язків і виробництва. 2. Сучасне товарне виробництво. Товар, його сутність та властивості. 3. Теоретичні концепції та причини виникнення грошей. 4. Сутність ринку. Суб‘єкти та об‘єкти ринкових відносин. 5. Функції ринку та його роль у суспільному виробництві. 6. Попит та пропозиція на ринку. Закони попиту та пропозиції. 7. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.	1
5	**Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці** 1. Роль конкуренції в ринковій економіці. Види конкуренції. 2. Досконала та недосконала конкуренція. 3. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. 4. Форми та риси олігопольної поведінки. 5. Монополістична конкуренція та її основні ознаки.	2
6	**Тема 6. Домогосподарство як суб’єкт ринкових відносин** 1. Домогосподарство як суб‘єкт ринкових відносин. 2. Потреби домогосподарств, їх сутність і класифікація. 3. Види доходів домогосподарств та механізм їх формування.	1
7	**Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин** 1. Сутність підприємництва та умови його існування. 2. Фірма (підприємство) як основний суб‘єкт ринкової економіки. Функції підприємства.	1

	3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: одноосібні володіння, партнерства і корпорації.	
8	**Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура** 1. Структура та види ринків. Сутність та складові ринкової інфраструктури. 2. Ринок товарів та послуг. 3. Ринок природних ресурсів. Земля як об'єкт купівлі-продажу. Ціна землі. 4. Фінансові ринки. Кредитний ринок. 5. Ринок праці та його інфраструктура. Особливості попиту та пропозиції на ринку праці. 6. Становлення та розвиток ринкової інфраструктури в Україні.	**1**
9	**Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку** 1. Сукупний суспільний продукт як результат національного виробництва. 2. Система національного рахівництва. Основні макроекономічні показники системи національних рахунків. 3. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи розрахунку ВВП (ВНП). 4. Макроекономічні показники та рівень цін.	**1**
10	**Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання** 1. Суть розподілу та перерозподілу національного доходу, його роль в суспільстві. Причини нерівності доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. 2. Споживання, заощадження та нагромадження національного доходу. 3. Сутність, види та структура інвестицій. Джерела інвестицій.	**1**
11	**Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання** 1. Основи аналізу макроекономічної рівноваги. Теоретичні підходи до макроекономічної рівноваги. 2. Сутність і компоненти сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту. 3. Поняття та особливості сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції. Фактори сукупної пропозиції. 4. Загальна ринкова рівновага.	**1**
12	**Тема 12. Макроекономічна нестабільність** 1. Причини циклічного розвитку. Фази економічного циклу. Особливості сучасних економічних циклів. Державне антициклічне регулювання. 2. Причини і сутність інфляції. Показники та засоби вимірювання інфляції. Види та типи інфляції. 3. Соціально-економічні наслідки інфляції. Методи боротьби з інфляцією. Сутність зайнятості населення. Структура та форми зайнятості. Основні види та показники зайнятості. 4. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природнє (нормальне) безробіття. 5. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.	**1**
13	**Тема 13. Фінансова та податкова система** 1. Необхідність, зміст, структура та функції фінансів. Фінансові відносини, їх особливості. Структура фінансової системи. 2. Бюджетна система, її сутність і принципи побудови. Державний бюджет як основний фінансовий план держави. Доходи та видатки державного бюджету. 3. Сутність і функції податків. Класифікація податків. Прямі та непрямі податки.	**2**

	Принципи та методи оподаткування. Вплив ставки податку на економічний стан країни. Крива Лаффера. 4. Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави. 5. Бюджетний дефіцит, його причини та способи фінансування. Державний борг і причини його виникнення. Економічні наслідки державного боргу. 6. Сутність і функції податків. Класифікація податків. Прямі та непрямі податки. 7. Принципи та методи оподаткування. Вплив ставки податку на економічний стан країни. Крива Лаффера. 8. Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави.	
14	**Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу** 1. Грошовий обіг. Закони грошового обігу. Грошові системи та їх еволюція. 2. Кредитна система: функціональний та інституціональний аспекти. Кредитний механізм та кредитна політика. 3. Банківська система. Економічні функції та види банків. Види банківських операцій. Центральний банк та його функції. 4. Регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика.	**1**
17	**Тема 16. Еволюція світового господарства та глобалізація** 1. Сутність і передумови формування світового господарства як цілісної системи. 2. Економічні засади функціонування світового господарства. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. 3. Інтернаціоналізація економіки як основа розвитку світового господарства. 4. Міжнародні економічна інтеграційні процеси та основні інтеграційні угрупування. 5. Провідні міжнародні фінансово-кредитні організації та їх функціональне призначення. Група Світового банку. МВФ. МБРР, ЄБРР. Глобалізація як новий етап розвитку інтеграційних процесів у світовій економіці.	**1**
Всього		**17**

5. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Економічна теорія» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення.

№ з/п	Назви тем	К-сть годин
1	**Тема 1. Економічна теорія як наука** 1. Поняття школи і напрямку в економічних теоріях. 2. Ретроспектива розвитку економічної думки. 3. Аналіз взаємозв'язку економ теорії з іншими економічними науками. 4. Економічні категорії, їх зміст і форми вияву. Економічні принципи. 5. Сутність економічного закону.	**4**
2	**Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства** 1. Показники економічної та соціальної ефективності виробництва. 2. Проблема обмеженості економічних ресурсів, графік виробничих можливостей, шляхи розширення виробничих можливостей.	**4**

	3. Альтернативність використання ресурсів і необхідність раціонального вибору. Крива виробничих можливостей. 4. Сучасна трансформація основних виробничих факторів та напрями розвитку НТП. Роль науки та інформації в організації виробництва. 5. Екологія як фактор виробництва.	
3	**Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем** 1. Аналіз елементів організаційної структури суспільства. 2. Роль держави у сучасній економіці. Об'єкти та цілі державного регулювання. 3. Порівняльний аналіз розвитку різних типів економічних систем . 4. Аналіз ефективності різних типів економічних систем. 5. Еволюція відносин власності. Тенденції розвитку форм власності в Україні. 6. Сутність суспільних інститутів. Види та функції суспільних інститутів в розвитку економічної системи.	**4**
4	**Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки** 1. Функції грошей та їхня еволюція. 2. Особливості ринку в сучасних умовах. 3. Служба зайнятості і ринок праці в Україні. 4. Еволюція функцій грошей. Природа сучасних грошей. 5. Ціна в системі ринкових відносин. Види цін та методи ціноутворення.	**4**
5	**Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці** 1. Монополізація сучасної економіки та основні типи ринкових структур. 2. Антимонопольна політика держави. 3. Міжгалузева та внутрішньогалузева конкуренція. 4. Форми і методи конкурентної боротьби. 5. Держава як регулятор конкурентних відносин.	**2**
6	**Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин** 1. Економічна поведінка домашніх господарств. 2. Поведінка домогосподарств як споживачів та як власників економічних ресурсів.	**4**
7	**Тема 7. Підприємництво. Фірма в системі ринкових відносин** 1. Господарський Кодекс України: характеристика підприємництва і підприємств 2. Видм підприємств згідно чинного законодавства України. 3. Сутність і економічне значення витрат виробництва.	**4**
8	**Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура** 1. Ринок інновацій. 2. Характеристика попиту і пропозиції на ринках України. 3. Ринок праці та його інфраструктура. 4. Особливості попиту та пропозиції на ринку праці. 5. Становлення та розвиток ринкової інфраструктури в Україні.	**4**
9	**Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку** 1. Аналіз динаміки макроекономічних показників України. 2. Аналіз макроекономічних показників, що характеризують процеси взаємодії виробництва і споживання. 3. Поняття та особливості національної економіки. Національна економіка як система.	**4**

	4. Макроекономічні пропорції та структура національної економіки.	
10	**Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання** 1. Особливості та проблеми розподілу доходів у сучасній Україні. 2. Проблема нерівності в доходах. 3. Державна політика перерозподілу доходів. 4. Бідність та її критерії. Суб'єктивна та об'єктивна бідність. 5. Державна політика регулювання доходів. Державні соціальні стандарти та гарантії. Соціальна політика держави.	**4**
11	**Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання** 1. Показники сукупного попиту і сукупної пропозиції в Україні за час незалежності. 2. Сутність, показники та чинники економічного зростання.	**4**
12	**Тема 12. Макроекономічна нестабільність** 1. Аналіз процесів інфляції в Україні. 2. Інфляція і перерозподіл доходів в Україні. 3. Антиінфляційні заходи. 4. Аналіз системи зайнятості та безробіття в Україні. 5. Засоби боротьби з безробіттям в Україні. 6. Аналіз макроекономічних показників, що характеризують економічне зростання. 7. Циклічність як закономірність розвитку ринкової економіки. Ділові цикли, їх класифікація і періодичність. 8. Комплексна характеристика кризи (рецесії).	**4**
13	**Тема 13. Фінансова та податкова система** 1. Аналіз динаміки макроекономічних фінансових показників в Україні. 2. Спрощена система оподаткування.	**2**
14	**Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу** 1. Аналіз банківської системи України. 2. Розвиток кредитних відносин в Україні. 3. Небанківські фінансово-кредитні інститути.	**4**
15	**Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація** 1. Характеристики глобальної економіки. 2. Джерела розв'язання глобальних проблем людства. 3. Регіональні ринки сучасного світового господарства: Європа, Америка, Центральна і Південно-Східна Азія. 4. Проблеми та перспективи вступу України в ЄС. 5. Економічна безпека України в умовах воєнного стану.	**4**
Всього		**56**

Контроль виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання, здійснюється в межах модульного контролю і передбачає перевірку конспекту, розв'язаних завдань чи створеного проєкту.

Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль.

6. Методи навчання

При вивченні дисципліни передбачене проведення лекцій, семінарських та практичних занять. Самостійна робота, пов’язана з опрацюванням відповідного теоретичного та практичного матеріалу, може супроводжуватись підготовкою конспектів, розв’язуванням завдань домашніх чи самостійних робіт, підготовкою проєктів.

Викладання дисципліни передбачає поєднання основних традиційних та інноваційних методів навчання з елементами електронного консультування, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій, платформ та забезпечує засвоєння програмних результатів навчання.

Для досягнення освітньої мети й прогнозованих результатів навчання у дисципліні «Економічна теорія» використовуються такі технології та методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративний метод (виклад теоретичного матеріалу на лекціях, ілюстрація методів розв’язання завдань та прикладів застосування в професійній сфері, показ презентацій).

2. Метод проблемного навчання, що передбачає засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти фундаментальних знань з дисципліни та пошуку способів розв'язання поставлених на лекції завдань.

3. Репродуктивний метод, що передбачає безпосереднє застосування набутих базових знань до демонстрації практичних умінь та навичок при розв'язуванні поставлених завдань.

4. Частково-пошуковий метод – організація пошуку об’єктів дослідження, розв'язування запропонованих викладачем завдань.

5. Дослідницький метод, що передбачає пошук розв'язку практичних завдань дисципліни з можливістю консультацій з викладачем.

6. Використання мультимедійних та хмарних технологій при організації комунікації з викладачем чи при онлайн-навчанні, а також використання платформи для електронного навчання Moodle (https://moodle.chnu.edu.ua).

7. Групові та індивідуальні методи роботи на практичних заняттях та при виконанні завдань самостійної роботи, формуванням напрацювань для виконання і захисту практичних завдань.

8. Застосування електронних курсів та ресурсів, а також платформи для електронного навчання Moodle (https://moodle.chnu.edu.ua).

Отримані навички та знання в подальшому будуть використані під час виконання завдань практичного характеру.

7. Система контролю та оцінювання

Методи контролю

Методи та засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання даної дисципліни наступні:

– поточні та модульні контрольні роботи з використанням різнорівневих завдань та стандартизованих тестів у системі дистанційного навчання Moodle;

– презентації результатів виконаних завдань;

– розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи та аналітичні звіти щодо виконаних практичних завдань;

– інші види індивідуальних та групових завдань.

У разі проведення навчального процесу та оцінювання в дистанційній формі використовуються засоби Moodle (у тому числі тестування).

Контроль самостійної роботи і оцінка її результатів включає:

–самоконтроль і самооцінку здобувача фахової передвищої освіти;

–контроль і оцінку з боку викладача, циклової комісії, державних кваліфікаційних комісій та ін.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

–проведення заліку;

–тестування;

–проведення модульних контрольних робіт;

–письмові чи усні опитування здобувачів фахової передвищої освіти;

–захист практичних завдань.

Форми контролю

Даною дисципліною передбачені наступні форми поточного контролю:

– усне опитування (фронтальне, індивідуальне та комбіноване), захист завдань практичного характеру, а також усні відповіді здобувачів фахової передвищої освіти;

– письмове опитування (модульні контрольні, тестування, економічні диктанти і самостійні роботи).

Форма підсумкового контролю – залік.

Академічна доброчесність

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

– Етичний кодекс Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

– Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж Чернівецького національного університеті імені Юрія Федьковича»

– Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);

- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;

- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі фахової передвищої освіти

Поточне оцінювання																**К-сть балів (іспит)**	**Сумарна к-ть балів**
Модуль 1									**Модуль 2**								
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	МКР1	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	МКР2	50	100
2	3	2	3	2	3	3	2	5	3	3	3	3	3	3	2	5		

Критерії оцінювання відповідей здобувачів фахової передвищої освіти

Рівень знань	Бали	Критерії оцінювання відповіді
Високий	90 -100 % від максимальної кількості встановлених балів	Відповідь здобувача фахової передвищої освіти: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, правильне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - містить послідовний та аргументований розв'язок задачі (завдання), правильно зроблені розрахунки до задачі; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Достатній	70-89 % від максимальної кількості встановлених балів	Здобувач фахової передвищої освіти дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими, міститься інформація, котра не відноситься до змісту залікового питання; - алгоритм розв'язку задачі є правильним, однак допущені помилки при розрахунках.
Середній	50-69 % від максимальної кількості встановлених балів	Здобувач фахової передвищої освіти дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при відповіді на питання: - зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про неправильне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - порушено алгоритм розв'язку задачі і/або присутні помилки при розрахунках.
Початковий	0-49 % від максимальної кількості встановлених балів	Здобувач фахової передвищої освіти взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі (є безсистемною чи алогічною). Задача розв'язана неправильно.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час проведення підсумкового контролю

В кінці вивчення дисципліни «Економічна теорія» здобувачі фахової передвищої освіти згідно із навчальним планом складають залік. Залік проводиться в усній або письмовій формах. Залікове завдання включає 2 теоретичні питання, 5 тестових завдань та 1 практичне завдання, або тестування на платформі Moodle. Підсумкова оцінка знань здобувачів фахової передвищої освіти з дисципліни «Економічна теорія» здійснюється на основі проведення заліку, результати якого оцінюються за 50-бальною шкалою.

На оцінювання впливають такі моменти:

- рівень опанування основних проблемних питань відповідно до програми дисципліни та до завдань білетів;
- знання здобувачем фахової передвищої освіти ключових термінів і категорій;
- вміння вирішувати ситуаційні завдання та робити висновок;
- ступінь ознайомлення із основною та додатковою науковою літературою відповідно до програми дисципліни;
- вміння пов’язати теоретичні положення з практикою;
- здатність здобувача фахової передвищої освіти відстоювати власні погляди;
- вміння логічно у відведений час викласти основні положення запропонованих в заліковому завданні питань і зробити відповідні висновки і узагальнення.

50,0-45,0 балів ставиться у випадках, коли здобувач фахової передвищої освіти має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

44,9-40,0 балів ставиться, якщо здобувач фахової передвищої освіти повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв’язанні практичних завдань.

39,9-35,0 балів ставиться, якщо здобувач фахової передвищої освіти повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв’язанні практичних завдань.

34,9-30,0 балів ставиться у випадках, коли здобувач фахової передвищої освіти засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв’язанні практичного завдання.

29,9-25,0 балів ставиться у випадках, коли здобувач фахової передвищої освіти засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв’язанні практичного завдання.

24,9-17,5 балів ставиться здобувачу фахової передвищої освіти, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на більшість поставлених теоретичних запитань, не неправильно виконує розрахунки та розв’язувати практичні завдання.

17,4-0 балів ставиться здобувачу фахової передвищої освіти, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє виконувати розрахунки та розв’язувати практичні завдання.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

<table>
<tr><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка ЄКТС</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для заліку, курсового проекту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>90-100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>80-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>70-79</td><td>C</td></tr>
<tr><td>60-69</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>50-59</td><td>E</td></tr>
<tr><td>35-49</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>0-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим самостійним повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим самостійним повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

8. Перелік питань до заліку

1. Предмет економічної теорії: концептуальні підходи.
2. Зародження та етапи розвитку економічної теорії.
3. Сучасні економічні теорії: загальна характеристика.
4. Розвиток економічної думки в Україні.
5. Методи дослідження економічних процесів і явищ.
6. Функції економічної теорії.
7. Економічні категорії та закони, їх класифікація.
8. Потреби, їх сутність та класифікація, Закон зростання потреб.
9. Економічні інтереси: сутність, види, взаємодія.
10. Суспільне виробництво та його елементи, їх взаємозв’язок і взаємодія.
11. Виробництво, його структура.
12. Фактори виробництва, їх характеристика.
13. Ефективність суспільного виробництва та чинники зростання.
14. Зміст і структурні елементи економічної системи.
15. Типи економічних систем, їх еволюція.
16. Порівняльна характеристика адміністративно-господарської системи (командної економіки) і змішаної економіки.
17. Роздержавлення і приватизація. Зміст, шляхи, форми.
18. Форми організації суспільного виробництва.
19. Товарне виробництво: суть, умови виникнення, основні ознаки, види.
20. Товар і його властивості.
21. Закони попиту, пропозиції, закон вартості, зміст і функції.
22. Гроші: суть, функції.
23. Виникнення грошей. Еволюція концепцій.
24. Види грошей та їх характеристика.
25. Грошова маса, кількісне її визначення.
26. Закон грошового обігу.
27. Грошові реформи: їх сутність і спрямування.
28. Ринок: сутність, структура та критерії розмежування.
29. Суб’єкти ринку та їх взаємодія.
30. Попит та чинники, що на нього впливають. Закон попиту.
31. Пропозиція та чинники, що на неї впливають. Закон пропозиції.
32. Взаємодія попиту і пропозиції. Ціна ринкової рівноваги.
33. Конкуренція: суть, види, функції.
34. Методи і способи конкурентної боротьби.
35. Закон конкуренції: економічна основа та механізм.
36. Монополія та конкуренція. Антимонопольне законодавство України.
37. Поняття підприємництва і підприємства.
38. Організаційно-правові форми підприємства.
39. Підприємство (фірма): суть, ознаки та види.
40. Суть і функції менеджменту підприємства.
41. Господарські товариства, їх види та характеристика.
42. Основні організаційно-правові форми об’єднань підприємств.
43. Мале підприємство, його роль в ринковій економіці.
44. Основні напрями державної підтримки малого підприємництва.
45. Витрати виробництва, їх види та форма.
46. Сутність собівартості, її значення та структура.
47. Продуктивність праці: значення і методи виміру.

48. Заробітна плата, її структура.
49. Форми і системи заробітної плати.
50. Економічна сутність ціни та ціноутворюючі фактори, функції.
51. Класифікація цін і їх структура.
52. Суть і функції управління.
53. Організаційна структура та методи управління виробництвом.
54. Реструктуризація та санація підприємства.
55. Банкрутство та ліквідація підприємства.
56. Основні макроекономічні показники та їх характеристика.
57. Сукупний попит і сукупна пропозиція (фактори впливу).
58. Економічний цикл і його фази (криза, депресія, пожвавлення).
59. Економічне зростання і його типи.
60. Інфляція: причини, види, наслідки.
61. Необхідність і суть державного регулювання економіки.
62. Об’єкти, суб’єкти, принципи, методи та функції правового регулювання.
63. Сутність фінансів та їх роль в ринковій економіці. Система фінансів.
64. Сутність податків, їх види, принципи оподаткування.
65. Сутність і види кредиту, його функції.
66. Кредитна система, її структура.
67. Центральний банк, його операції, види та функції.
68. Комерційні банки, їх операції та організаційно-правові форми.
69. Ринок цінних паперів, його структура, суб’єкти, операції.
70. Світове господарство і закономірності його розвитку.
71. Форми економічних відносин.
72. Сутність міжнародних валютних відносин.
73. Валютний ринок і валютний курс.
74. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
75. Сутність ВВП і ВНП.
76. Фактори економічного зростання.
77. Суть і фази ділового (економічного) циклу.
78. Антиінфляційна політика.
79. Міжнародний поділ праці. Міграція робочої сили.
80. Зовнішньоекономічний механізм України: суть та принципи формування.

9. Рекомендована література

1. Базилевич В. Д., Гражевська Н. І., Гайдай Т. В. та ін. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 11-те вид., переробл. і доповн. – Київ: Знання, 2021. – 742 с.

2. Степаненко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. – Київ: КНЕУ, 2022. – 320 с.

3. Кораблін С. О. Макроекономічна динаміка України: інституційні виміри: монографія. – Київ: НАН України, Ін-т економіки та прогнозування, 2022. – 364 с.

4. Крижанівська О. В. Мікроекономіка: теорія та практика: навчальний посібник. – Одеса: Бондаренко М.О., 2023. – 288 с.

5. Малиш Н. А. Основи економічної теорії: навчальний посібник. – Київ: НаУКМА, 2024. – 215 с.

6. Колосінська,М.І. Белей С.І., Бойда.С.В. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей галузі знань «Управління та адміністрування»/ укладачі: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2021. 200 с.

7. Кравцов О. О. Основи економічної теорії : навч. посібник. / – Кривий Ріг-Prague: Oktan Print, 2023. – 355 с.

8. Мартин О.М. Економічна теорія (мікроекономіка, макроекономіка). Частина 1. Мікроекономіка: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2024. 321 с.